સત્સંગ બાલવાટિકા

સંપાદક : શાસ્ત્રી હરિકેશવદાસજી (ગાંધીનગર)

કુસંપ વિનાશનું કારણ છે.

-શાસ્ત્રી હરિપ્રિયદાસ (ગાંધીનગર)

એક મજાની સુંદર વાત શ્રીહરિએ ભક્તોને ઉપદેશેલી. વાત એમ હતી કે, વડનગર-વિસનગરથી ત્યાંના ભક્તોને દર્શન, કથા-ઉપદેશનો લાભ આપી મહારાજ દંઢાવ્ય દેશમાં જ કરજીસણ ગામે પધારેલા. કરજીસણ ગામના આગેવાનોની, હરિભક્તોની વિનંતી માની મહારાજ ત્યાં રોકાયા અને આશ્વાસન આપ્યું અમે જન્માષ્ટમીનો ઉત્સવ તમારે ત્યાં કરીશું. અને પછી આગળ જઈશું, બસ!

કરજીસણના ભક્તોએ કંકોત્રીઓ છપાવી-ગામોગામ મોકલી અને આજુબાજુના ગામોમાં વિચરણ કરતાં સંતો પણ ત્યાં પધાર્યા. અનેક લક્ષાવધિ હરિભક્તો પણ કરજીસણ પધાર્યા.

અષ્ટમીના દિવસે સવારથી સાંજ સુધી ભજન-ભક્તિ-કથા-વાર્તા પુરી થઈ પછી રાત્રે કૃષ્ણ જન્મોત્સવ ધામધૂમથી થયો. લગભગ દોઢ-બે વાગ્યે બધા સૂતાં અને પાછા વહેલી સવારથી સંતો-ભક્તો ન્હાવા-ધોવા, પૂજા-પાઠ કરવા ઉઠીને તૈયારી કરવા લાગ્યા. બીજે દિવસે નોમના દિવસે બહાર ગામના ભક્તો વિદાય લેતાં હતાં. તે વખતે મહારાજે સ્વયં આ વાત ભક્તોને સંબોધીને કહી, હે ભક્તો ! સાંભળો ! જીવનમાં સુખી થવું હોય તો સંપ રાખજો. કુસંપ કરતા નહી. કુસંપથી મોટી મોટી મહાસત્તાઓ પણ ઉથલી પડી છે. દુનિયા પર રાજ કરનારા ખાલી હાથે ગયા છે. કંઈ લઈ ગયા નથી. માટે વેર-ઝેર કરી કુસંપ વધારશો નહિ. નાનો સરખો કુસંપ પણ કુટુંબને ખેદાન-મેદાન કરી શકે છે. અગ્નિનો નાનો તણખો મોટી ઈમારતોને બાળીને ભસ્મ કરી શકે છે. સાંભળો...

એક રાજા હતો. રાજાને મોટો ઉદ્યાન હતો. અને તેમાં અનેક ફૂલઝાડની સાથે ઘણા બધાં ફળના વૃક્ષો પણ હતા. આમ સામાન્ય દેખાતી આ વાતને આગળ વધારતા મહારાજ કહે છે, આખા રાજ્યમાં કોઈને ક્યાંય તકલીફ ન હતી. પણ આ બંનેમા કુસંપ હતો. વળી રાજાને ઘોડશાળ પણ હતી. એ ઘોડશાળમાં નોકરાણી કામ કરતી અને ઘોડશાળમાં એક ઘેટું પણ હતું. પણ કોણ જાણે કેમએ ઘેટું અને નોકરાણીને બનતું નહીં. ઘેટાંને જોતાં જ નોકરાણી ગોદો મારતી અને નોકરાણી પસાર થાય ત્યારે ઘેટું ઓચિંતુ માથું મારી દેતું.

આ બગીચામાં એક વખત ૪૦-૫૦ વાંદરાઓનું મોટું ટોળું આવ્યું. લીલી વનરાજી, ફળથી લચેલા વૃક્ષો જોઈ ટોળું ખુશખુશાલ થઈ ગયું. અને ફળો ખાવા માંડ્યું. નાચવા-કુદવા માંડ્યું. અને પાણી પણ પેટ ભરીભરીને પીધું. પછી આગેવાન વાંદરાએ હુકમ કર્યો - ચાલો, હવે બીજે જઈશું. ત્યારે બધાએ અનિચ્છા બતાવી અને કાયમ અહીંજ રહી જવા જણાવ્યું. આગેવાન વાંદરાએ કહ્યું અહિં ઘોડશાળમાં દાસીને ઘેટાં વચ્ચે કુસંપ છે માટે અહીં ન રોકાવાય. ભલે વાત નાની લાગે છે પણ ભવિષ્યે મોટુ સ્વરૂપ ધારણ થાય તો આપણે ભાગી પણ ન શકીએ એવી સ્થિતિમાં મુકાઈ જઈએ. માટે ચાલો જતા રહીએ. વૃદ્ધ વાનરની આ વાત કેટલાકે માની. એ બધા આ બગીચો છોડી ચાલી નિકળ્યા. અને કેટલાંક આ બગીચામાં રોકાઈ ગયા.

આ બાજુ નોકરાણી-ઘેટાંને અણબનાવ રોજનો થઈ ગયો હતો. ઠંડીની ઋતુ હતી. નોકરાણી માથે અગ્નિ લઈ ઘોડશાળમાં જતી હતી. પાછળથી ઘેટાંએ આવીને ભેટ મારી. નોકરાણી પડી ગઈ. માથા ઉપરનો અગ્નિ ઉછળીને ઘાસના ઢગલામાં પડ્યો. અને જોતજોતમાં આગ લાગીને આખી ઘોડશાળમાં ફેલાઈ ગઈ.

તાબડતોબ રાજાએ અશ્વવૈદ્યોને તેડાવ્યા. વૈદ્યોએ સલાહ આપી. તાત્કાલિક વાંદરાઓની ચરબી લગાડવામાં આવે તો ઘોડાં બચી જાય. અને જલ્દી સાજા થઈ જાય. તો કોઈ નોકરે કહ્યું કે રાજા સાહેબ ! હમણાં કેટલાંક સમયથી આપણા ઉદ્યાનમાં ઘણા વાંદરા આવ્યા છે. ફળો ખાય છે, કૂદાકૂદ કરે છે અને ફૂલઝાડને નુકશાન પહોંચાડે છે. રાજા સાહેબે હુકમ છોડ્યો. જાવ તાત્કાલિક વાંદરાઓને પકડી લાવો.

આ તો નોકરો... દોડ્યા... બંદુકના ઘોડા દબાવ્યા અને ફળ પાડે એમ ટપોટપ વાંદરાઓને મારવા માંડ્યા. એમાંથી થોડા ઘણા બચીને ભાગ્યા, બાકીના બધા વાંદરા મોતને ભેટ્યા.

આ બાજુ બચી ગયેલા વાંદરા બાજુમાં પોતાના વૃદ્ધ વાંદરાઓ જે ગામમાં રોકાયેલા ત્યાં આવી પહોંચ્યા ને આગેવાનોને અથ થી ઈતિ સુધીની બધીજ વાત કરી. તમારી સલાહ સાચી હતી. એક નાનો સરખો કુસંપ પણ મોટી હોનારત સર્જી શકે છે. પણ તે વખતે અમે ફળની વાડીની લાલચમાં તમારી વાત માની નહી. રાજાના નોકરોએ બધાને ગોળીથી વીંધી નાંખ્યા. એમાંથી અમે માંડ બચીને તમારી પાસે આવ્યા છીએ.

શ્રીજી મહારાજે સ્વમુખે કરજીસણમાં હરિભક્તોને આ વાત કહી છે. કુસંપ રાખશો નહી. સંપથી જીવજો. બધા ભક્તો મહારાજની આ વાત સાંભળી રાજી થયા અને કહ્યું, સારૂં મહારાજ ! સંપથી જીવીશું. શ્રીજી મહારાજે પણ તેમની આ વાત સાંભળી આશીર્વાદ આપ્યા, તમે સુખી થશો!!!

બાલમિત્રો ! સાંભળ્યું ને ? આપણે શું કરવાનું, સંપ કે કુસંપ ? નાનો સરખો કુસંપ કેવી સ્થિતિમાં મુકી દે છે ! માટે સાવધાન થઈ જશો. ઘરમાં નાની સરખી વાતને બેધ્યાન કરશો નહી. વાત વધે એ પહેલાં બધા મળી વાતનો ઉકેલ લાવી સંપથી જીવશો તો આપણી ઉપર પણ શ્રીજી મહારાજના આશીર્વાદ ઉતરશે...

શુધ્ધાય નમઃ (જનમંગલ)

-સાધુ શ્રી રંગદાસ (ગાંધીનગર)

શુદ્ધઃ ભગવાનનું નામ છે શુદ્ધ. શુદ્ધ એટલે પવિત્ર. સ્વયં સદા શુદ્ધ સ્વરૂપ છે. નિર્દોષ સ્વરૂપ છે અને આશ્રય માત્રથી કોઈપણ જીવાત્મા ગમે તેવો અપવિત્ર હોય, પાપી હોય તેને પણ તરત જ શુદ્ધ બનાવી દેનારા.

અપવિત્રો પવિત્રોવા સર્વાવસ્થાંગતોપિવા ।

યઃસ્મરેત્ પુંડરીકાંક્ષં સબાહ્વાભ્યાંતરઃ શુચિઃ ॥

અપવિત્ર હોય કે પવિત્ર, પણ ભગવાનનું સ્મરણ કરે તો એ જીવ પવિત્ર બને છે. સ્નાન કરવાથી શરીર શુદ્ધ થાય, પણ ભગવત્ સ્મરણ કરવાથી તનની સાથે મન શુદ્ધ થાય છે, આત્મા શુદ્ધ થાય છે. ભગવત્ સ્મરણ વિના સ્નાન કરે તો એવા સ્નાનથી શરીર પણ શુદ્ધ ન થાય.

એક સમયે શ્રીજી મહારાજ કાઠી પાર્ષદોને સાથે રાખી વિચરણ કરતા હતા ગામો ગામ મહારાજ પધારે સંતો સાથે કોઈ હતા નહીં. ફક્ત કાઠી પાર્ષદો જ સાથે હતા. તેમાં એક દિવસે બનાવ એવો બન્યો કે કોઈ સરોવરમાં પ્રભુ સ્નાન કરવા ગયા. પાર્ષદોને મહારાજે કહ્યું અમે પ્રથમ સ્નાન કરી સરોવરની ઉંડાઈ માપી લઈએ છીએ. ત્યારબાદ તમે બધા સ્નાન કરજો. સુરાબાપુએ કહ્યું, મહારાજ ઉંડાઈ માપવી હોય તો અમે છીએ ને ! પ્રભુ, કહે ના આજ નહીં.

શ્રીજી મહારાજ સ્નાન કરી સરોવરની બહાર પધાર્યા. પછી મહારાજે બધાને આજ્ઞા કરી, તેથી સૌ સરોવરમાં સ્નાન કરવા ગયા. ધૂબાકાને ધબાકા કરવા લાગ્યા. આનંદથી એક બીજા પર પાણી છાંટવા લાગ્યા. એક બીજાનાં હાથ પકડી ડૂબકીઓ મારવા લાગ્યા. કોણ કેટલી ઘડી પાણીમાં ડૂબી રહે તેવી રમત રમવા લાગ્યા.

શ્રીજી મહારાજ વૃક્ષ નીચે બેઠા બેઠા આ બધી ક્રિયા નિહાળી રહ્યા હતા. કાઠી પાર્ષદો બધા સ્નાન કરી સરોવરમાંથી બહાર આવ્યા. શ્રીજી મહારાજ હવે ખરી વાત રજૂ કરે છે. કાઠીઓ, તમે બધા ક્યાં ગયા'તા ? અરે મહારાજ સરોવરમાં સ્નાન કરવા. તમે સરોવરમાં સ્નાન કર્યું છે કે રક્તમાં ? કેમ પ્રભુ ! આવી વાત કરો છો ?

શ્રીજી મહારાજે કહ્યું, પ્રભુ સ્મરણ વિનાનું સ્નાન રક્તસ્નાન બરોબર જ છે. જાઓ ! ફરીથી સ્નાન કરી આવો. કાઠી પાર્ષદોએ સ્વામિનારાયણ મહામંત્રની ધૂન્ય બોલતા બોલતા ફરી સ્નાન કર્યું. ત્યારે શ્રીજી મહારાજે કહ્યું, ખરું સ્નાન હવે કર્યું.

માટે ! જો ભગવત્ સ્મરણ સિવાય સ્નાન કરે તો તેનું શરીર શુદ્ધ ગણાતું નથી. એટલા માટે સ્નાનના વિધિમાં કહ્યું છે કે, ભગવત્ સ્મરણ સાથે સ્નાન કરે તો તમામ તીર્થમાં સ્નાન કરવાનું ફળ મળે છે. પારસના સ્પર્શથી જેમ લોઢું સોનું બની જાય એમ શુદ્ધ સ્વરૂપ એવા ભગવાનના આશ્રયથી જીવ પવિત્ર બને છે, માટે પરમાત્માનું નામ છે શુદ્ધ.